

ФІНСЬКА ПЛАТФОРМА EDUTEN ЯК ІНСТРУМЕНТ ВИМІРЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ВТРАТ

Оксана Онопрієнко, д. пед. н.

Інститут педагогіки НАПН України
Київ, Україна

Актуальність проблеми вимірювання втрат і розривів у оволодінні українськими школярами навчальним матеріалом зумовлена ви-кликами, які постали перед нашою освітою у зв'язку з російською військовою агресією. До їх числа належать зокрема такі: нестабільність освітнього процесу в школі; побутові складнощі для занять удома; напружений психологічний та емоційний стан суспільства; розширення інформаційного поля, невластивого колу дитячих інтересів; комплекс невирішених питань дистанційного навчання та ін. (Торизов et al., 2022). Ситуація в освіті обтяжується різноманіттям і нестабільністю способів організації освітнього процесу в умовах воєнного стану, що за висновками Н. Бібік, викликає індивідуальний вираз прогалин у результатах навчання українських школярів.

Щодо термінологіки із окресленої проблеми зауважимо, що поняття «навчальні втрати», на наш погляд, доцільно вживати в контексті виявлення невідповідності (зниження, відхилення) наявного рівня навчальних досягнень учнів відносно запроєктованих очікуваних результатів для певного проміжку освітнього процесу або відносно результатів, які були характерними для такого періоду навчання учнів тієї ж вікової групи у попередні роки. Цей параметр може бути виявлений, наприклад, під час проведення діагностики результатів навчання, передбачених для формування упродовж дії надзвичайної ситуації, викликаной карантинном, воєнним станом тощо. Поняття «навчальні розриви», на нашу думку, прийнятне для характеристики відмінностей або непропорційності у навчальних досягненнях учнів із різних територіальних одиниць країни, різних шкіл, соціальних груп тощо. Так, в аналітичних висновках науковців зарубіжних університетів (Engzell et al., 2022) зазначено: «... існує різниця між літніми канікулами та вимушеним закриттям шкіл, коли очікується, що діти навчатимуться в нормальному темпі. Наші результати показують, що втрата навчання була особливо вираженою для учнів із неблагополучних сімей, підтверджуючи побоювання багатьох, що закриття шкіл призведе до соціально-економічних

розривів у розвитку» (Engzell et al., 2022, para. 4). Ця теза підтверджує наше міркування щодо трактування понять.

Потреба в дослідженні навчальних втрат і розривів посилюється у зв'язку з необхідністю змістового та інструментального забезпечення освітнього процесу з опорою на зразки дійових методичних рішень.

Одним із ефективних засобів оперативного реагування на болісні процеси в нашій освіті з урахуванням чинних правових умов вбачаємо цифрову платформу для навчання математики Eduten, яка поєднує фінські освітні досягнення з гейміфікацією та ШІ (Eduten, 2022). Ця платформа створена в Центрі навчальної аналітики Університету Турку (Фінляндія) і з моменту глобального запуску наразі працює у понад 50 країнах світу. Платформа отримала численні нагороди, зокрема престижну відзнаку ЮНЕСКО в галузі ІКТ в освіті 2020 року та премію ЮНІСЕФ EdTech у 2022 році.

15-річний досвід фінських університетських досліджень навчання з використанням Eduten підтвердив позитивний вплив (до 45%) на навчальні досягнення учнів з математики. Бібліотека контенту Eduten включає понад 200 000 гейміфікованих і різноманітних математичних завдань; цей контент адаптується до будь-якої навчальної програми в усьому світі. Наразі Eduten доступний англійською, іспанською, португальською, в'єтнамською, японською, литовською та українською мовами.

Особливу користь Eduten для освіти України в умовах воєнного часу мають сервіси платформи, що миттєво надають освітню аналітику. В режимі реального часу вчителі можуть оцінювати дійсні навчальні можливості учнів із математики й використовувати результати аналітики, щоб відразу допомогти дітям подолати прогалини у формуванні конкретних математичних навичок.

У нашій країні вже наявний невеликий досвід користування платформою Eduten. За підтримки Посольства Фінляндської Республіки в Україні та ГО «СТЕМ освіта Україна» у 2023 році започатковано проєкт «Eduten Project Ukraine», метою якого є діагностування навчальних втрат і розривів українських школярів 1–5 класів у навчанні математики з використанням можливостей платформи Eduten. До проєкту наразі долучилися учителі й учні Києва і Київської області, Чернігова і Чернігівської області, Запоріжжя і Запорізької області. Українська команда проєкту спільно з розробниками платформи відібрали систему завдань, що відповідає вимогам вітчизняних державних стандартів та освітніх програм. Використовуючи матеріали Eduten були скомпоновані комплексні діагностувальні тес-

ти – для кожного класу окремий тест. Завдання добиралися таким чином, щоб забезпечити відповідність усім змістовим блокам курсу математики на кожному рівні освіти. За формою частина завдань нагадує традиційні вправи, які зазвичай вміщені у шкільних підручниках і зошитах, частина – подана у вигляді ігор, що дозволило зменшити напруження і хвилювання дітей під час виконання роботи.

На початку 2023 року діагностуванням було охоплено 954 школярів 1–5 класів із 38 шкіл. Платформа Eduten автоматично оцінювала тестові відповіді учнів, усуваючи вплив людської помилки або упередженості в оцінюванні. Одержані дані діагностування засвідчили, що результати виконання тесту вищі в учнів 1, 2 і 3 класів, 4 і 5 класів – помітно нижчі. На наш погляд, школярі 4 і 5 класів належать до найбільш страждених учнів, адже на умовах їхнього навчання негативно позначилися спочатку карантинні обмеження під час двох хвиль COVID-19, пізніше – воєнні обставини в країні. Такий стан результатів пояснюється кумулятивним характером математики: нові навички будуються на основі попередніх, а це означає, що втрачена навичка в молодшому класі ймовірно призводить до багатьох втрачених навичок у старших класах.

У той самий час, серед учнів одного року навчання виявлено помітне розшарування між рівнями сформованості в них математичних навичок. Це, з одного боку, підтверджує індивідуальний характер втрат у навчанні і підкреслює необхідність надання посиленої підтримки учням з нижчим рівнем навичок; з іншого – дає змогу виявити заклади освіти в межах одного регіону, в яких рівень підготовки учнів низький.

Таким чином платформа Eduten засвідчила широкі можливості для діагностування поточної ситуації в математичній підготовці українських школярів, а її ресурси у вигляді широкого навчального контенту дозволяють пом'якшити навчальні втрати й усунути відмінності та непропорційності у навчальних досягненнях учнів із різних закладів освіти нашої країни.

Ключові слова: початкова освіта, організація навчання в умовах воєнного стану, результати навчання.

Література

Eduten. (2022). #1 Math Learning Platform. From Finland. Retrieved 17 May, 2023 from <https://eduten.com/>

Engzell, P. Freya, A. & Verhagena, M. D. (2021). Learning loss due to school closures during the COVID-19 pandemic. PNAS, 118(17), e2022376118. <https://doi.org/10.1073/pnas.2022376118>

Topuzov, O., Bibik, N., Lokshyna, O., & Onopriienko, O. (2022). Organisation of primary education at war in Ukraine: results of a survey of primary education specialists. Education: Modern Discourses, 5, 7–18. <https://doi.org/10.37472/2617-3107-2022-5-01>

АНАЛІЗ СТРАТЕГІЧНИХ ДОКУМЕНТІВ ФАХОВИХ КОЛЕДЖІВ З ПІДВИЩЕННЯ ОСВІТНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ВИКЛАДАЧІВ ЛИТОВСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ

Анна Остапенко, доктор філософії

Інститут професійної освіти НАПН України
м. Київ, Україна

Чинне Положення про підвищення кваліфікації педагогічних працівників ПТНЗ визначає цілі, завдання, форми, функції закладів організацій підвищення кваліфікації, загальні вимоги до оцінки та фінансування програм підвищення кваліфікації та набутих компетенції передбачено «Законом про Освіту» (2011), що регулює право вчителя підвищувати кваліфікацію в навчальних заходах не менше 5 днів на рік. Однак деякі установи (наприклад, Центр компетенції вчителів, Центр професійного розвитку) більше не існує, оскільки разом із Центром розвитку освіти та Литовським центром освіти та інформації для дорослих, у 2009 році вони були реорганізовані в Центр розвитку освіти (ЦРП). Пізніше, у 2019 році, цей заклад також було реорганізовано, а його функції передано Національному агентству з питань освіти. Відповідно до регламенту НАПО (був чинний до 2019 року), одним із завдань центру полягала в забезпеченні якості підвищення кваліфікації вчителів, ініціювати та здійснювати й розроблення програм підвищення кваліфікації педагогічних працівників. Проте, Національне агентство з питань освіти охоплювало лише сфери дошкільної, дошкільної та загальної освіти, тобто професійно-технічна освіта, не ввійшла до програм з підвищення кваліфікації педагогічних працівників ПТО. Відповідно до положення про кваліфікацію та розвиток ПТО